

Datum 2021-02-04

FI dnr 21-2514

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Finansinspektionens (FI) prioriterade områden för 2021

FI:s uppdrag och arbetssätt

Ett stabilt och väl fungerande finansiellt system är en förutsättning för en fungerande samhällsekonomi. Finansinspektionen (FI) övervakar den finansiella sektorn för att se till att den fungerar väl.

Det finansiella systemet ska präglas av ett högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster, samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter. Det finansiella systemet ska även bidra till en hållbar utveckling. FI ansvarar dessutom för att vidta åtgärder för att motverka finansiella obalanser i syfte att stabilisera kreditmarknaden.

FI är samtidigt en liten myndighet i relation till storleken på den finansiella sektorn i Sverige. Vi kan därför inte vara överallt, hela tiden. En förutsättning för att vi ska klara vårt uppdrag är att vi bedriver det vi kallar en effektiv och kommunikativ tillsyn.

Effektiv tillsyn innebär att vi jobbar riskbaserat och sätter in våra resurser där vi bedömer att de gör som mest nytta. Vi analyserar därför var de största riskerna finns inom respektive område, och riktar våra insatser dit. Kommunikativ tillsyn handlar om att klargöra dels vilka förväntningar vi har och vilka krav vi ställer på företag under tillsyn, dels vilka konsekvenserna blir om reglerna inte följs.

FI:s prioriteringar för 2021

Vi använder det riskbaserade arbetssättet för att peka ut ett antal områden och risker som vi kommer att granska under det närmaste året. Samtidigt måste vi ha en beredskap att omprioritera våra resurser för att hantera oväntade händelser.

En finanssektor som värnar om konsumentens intressen

Alla hushåll är beroende av finansiella tjänster för att få ihop vardagen. Samtidigt är produkterna ofta komplexa och svåra att förstå, och många kan även innebära stora kostnader för den enskilda konsumenten. Eftersom konsumenterna på det här sättet är i ett underläge mot producenterna av finansiella tjänster är det viktigt att skyddet för konsumenter är starkt.

Ett viktigt område som vi bevakar är finansiell rådgivning. Många konsumenter behöver hjälp för att ordna ett bra långsiktigt sparande. De ska känna sig säkra på att rådgivningen de kan ta del av alltid utgår från vad som är bäst för konsumenten, och inte det som är mest lönsamt för företagen. Dålig rådgivning och bristfällig information kring finansiella produkter kan få stora effekter på den enskilda konsumentens ekonomi och i förlängningen även urholka förtroendet för finanssektorn i stort.

I vår tillsyn har vi sett att många rådgivare har svårt att hantera den intressekonflikt som uppstår när företagen tar emot provisioner för att förmedla vissa finansiella produkter. Vi har också sett att företag inte ger kunderna den omsorg som krävs, vilket bland annat har lett till att FI dragit tillbaka tillståndet för ett värdepappersbolag. Under 2021 kommer vi därför att fortsätta att granska hur värdepappersbolag jobbar med omsorgsplikten.

Samtidigt finns en mycket stor del av hushållens sparande hos försäkringsföretag som erbjuder pensions- och kapitalförsäkringar. Det är centralt för konsumentskyddet att försäkringsföretagen utgår från konsumenternas behov och förutsättningar när de utformar sina produkter och bestämmer hur de ska distribueras. Därför kommer vi att fortsätta granska hur försäkringsföretagen lever upp till reglerna om försäkringsdistribution med ett fokus på kraven på godkännande och styrning av produkter. Vi kommer också att granska hur försäkringsföretagen övervakar och kontrollerar försäkringsdistributörerna som de anlitar samt hur de har utformat sina ersättningssystem.

Ett annat viktigt konsumentskyddsområde är lånemarknaden. I våra analyser har vi sett att många låntagare får betalningsproblem till följd av så kallade konsumtionslån. Problemen uppstår ofta redan inom en kort tid efter det att de har beviljats ett lån. Det pekar på att långivarna inte gör ordentliga kreditprövningar. Därför kommer vi att fortsätta att kartlägga och analysera lånemarknaden, och granska fler företag för att se om de gör ordentliga kreditprövningar. Vi kommer också att uppdatera våra allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden för att tydliggöra de krav som företagen måste leva upp till när de bedömer vem som ska få ta ett lån.

En finanssektor som försvårar brottslighet

Om samhället kan försvåra för kriminella att använda de pengar de kommit över genom sin brottslighet – genom att förhindra att svarta pengar tvättas vita – försvåras också själva brottsligheten. Därför har vi de senaste åren ägnat stor tid att granska hur företagen följer penningtvättsreglerna, inte minst de större bankernas arbete mot penningtvätt och terroristfinansiering i Sverige och i Baltikum.

Vi ser även att de stora bankernas arbete för att bekämpa penningtvätt kan leda till att kriminella söker nya vägar för att tvätta sina pengar. Därför kommer vi under året titta noggrannare på andra aktörer där det kan finnas en risk för

penningtvätt. Det gäller både mindre banker samt större och mindre betaltjänstföretag. I detta arbete kommer vi ha stor nytta av det nära samarbete med polisen som startades under 2020. Vi kommer också fördjupa våra internationella samarbeten inom penningtvättsområdet.

En finanssektor som bidrar till en sund och stabil samhällsekonomi

Coronapandemin och dess följder har under 2020 präglat hela samhället. Det gäller även inom FI:s ansvarsområde. Följdverkningarna på ekonomin är stora, men har mildrats av exceptionella stödåtgärder från regeringar, centralbanker och tillsynsmyndigheter. Stödåtgärderna, och de buffertar som har byggts upp tidigare under goda tider, har varit avgörande för att upprätthålla stabiliteten i det finansiella systemet.

Genom att i goda tider ställa krav på motståndskraft i det finansiella systemet har FI kunnat agera kraftfullt under krisen, bland annat genom att sänka det kontracykliska kapitalbuffertkravet på bankerna. Detta har bidragit till att bankerna har kunnat hålla igång kreditgivningen till hushåll och företag under krisen.

De ekonomiska utsikterna är fortsatt osäkra, och FI kan därför om det behövs komma att vidta ytterligare stödåtgärder. Samtidigt innebär de låga räntorna och stödåtgärderna att risktagandet i den finansiella sektorn och ekonomin kan öka. Vi kommer därför att följa utvecklingen noggrant, både på makronivå och i enskilda finansiella företag. Och i den mån risker byggs upp kommer vi att agera för att motståndskraften i den finansiella sektorn ska kunna upprätthållas. Ett exempel är att vi kommer att verka för att marknaden för företagsobligationer ska fungera bättre och att fonder som investerar i företagsobligationer ska bli bättre på att hantera sina likviditetsrisker och därmed bättre skydda sina fondsparare.

En finanssektor som arbetar för ett hållbart samhälle och styr investeringar i hållbar riktning

Samtidigt behöver FI hantera centrala hållbarhetsfrågor, inte minst på klimat- och miljöområdet, och de risker som de innebär för våra samhällen och det finansiella systemet. Den finansiella sektorn har en viktig roll i att hantera de risker som utvecklingen innebär samt att kanalisera kapital till de investeringar som krävs för en omställning. Därför har vi under de senaste åren arbetat för att finansiella företag ska integrera hållbarhetsrisker i sin styrning och riskhantering, och att de har tillgång till relevant och jämförbar hållbarhetsinformation från företag som de investerar i.

Under 2021 kommer vi att fortsätta mäta de klimatrelaterade riskerna i de finansiella företagens portföljer. Vi kommer också att, utifrån kommande regelverk på EU-nivå, följa upp företagens arbete med hållbarhet och hur de rapporterar om det. Vår ambition är se till att svenska finansiella företag är i framkant i tillämpningen av de nya kraven och vi kommer även att följa upp

detta i vår tillsyn. Vi kommer också att delta aktivt i arbetet med att ta fram globala standarder för hållbarhetsredovisning.

En finanssektor som kan hantera en snabb och omfattande omställning till digitala betalningar

Just nu pågår en snabb, omfattande och i ett historiskt perspektiv unik förändring inom betalningsmarknaden. Den drivs av den tekniska utvecklingen, efterfrågan av nya betaltjänster och en önskan att minska kostnaderna för att hantera betalningar. Förändringen innebär nya möjligheter för konsumenter och företag, men också risker för den finansiella stabiliteten och konsumentskyddet i Sverige.

Betalningar kan liknas vid ”blodomloppet” i ekonomin. Ett stabilt och väl fungerande system för att göra betalningar är därför centralt.

Betalningssystemet påverkar allt och alla i vårt samhälle och även korta driftavbrott kan få mycket stora negativa effekter.

Under några år har vi sett att centrala företag i den finansiella infrastrukturen för betalningar väljer att lägga ut kritisk verksamhet på andra aktörer i högre utsträckning än tidigare. Att en del av verksamheten sköts av andra innebär nya risker. FI kommer därför att noggrant följa hur företagen som driver clearingverksamhet för betalningar jobbar med riskerna kopplade till detta, och hur de upprätthåller en god intern styrning och kontroll av sin verksamhet.

Ökad öppenhet om tillsynen

I år har vi infört nya rutiner för hur vi kommunicerar kring vår tillsyn. Det innebär att vi publicerar vilka tillsynsundersökningar som vi startar och mot vilka företag, samt när vi avslutar undersökningarna. Vi gör detta för att den finansiella sektorn och allmänheten ska få mer insyn i och förståelse för hur FI arbetar.